

Makale Türü/Article Type: *Araştırma/Research*

DOI:10.47105/nsb.1117062

Atıf/Citation: Domaç, G. G., Neccar, D., & Tüfekci, A. (2022). Koronavirüs (Covid-19) salgını sürecinde uzaktan eğitimin fen bilimleri öğretmenlerinin mesleklerine yansımaları. *Nitel Sosyal Bilimler*, 4(1), 59-77. <https://doi.org/10.47105/nsb.1117062>

Koronavirüs (Covid-19) Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitimin Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Mesleklerine Yansımaları

^aGonca Gül Domaç¹ ^bDilara Neccar, ^cAysel Tüfekci

^a*Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türkiye*

^b*Doktora Öğrencisi., Gazi Üniversitesi, Türkiye*

^c*Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkiye*

Öz

Bu çalışmanın amacı koronavirüs (Covid-19) salgınında gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin öğretmen rollerine yansımalarının neler olduğu ve bu süreçte öğretmenlerin toplum tarafından nasıl algılandığını tespit etmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu tipik durum örnekleme ile seçilen 12 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma verileri tematik içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Öğretmenler, derslerinde aktif olarak teknolojiyi kullanabiliyor olmalarının uzaktan eğitim sürecinin olumlu tarafı olduğunu belirtmişlerdir. Her öğrenciye ulaşamamalarını, alt yapı yetersizliklerinin fırsat eşitsizliğine neden olmasını sürecin olumsuz yönleri olarak belirtmişlerdir. Ayrıca toplum tarafından genel olarak iş yapmıyor şeklinde algılandıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, uzaktan eğitim, öğretmen rolleri, öğretmenlik mesleği

Reflections of Distance Education on Science Teachers' Profession During the Coronavirus (Covid-19) Pandemic

Extended Summary

Distance education has been defined as a form of learning that can be done electronically by providing various educational materials to students regardless of the environment and time (Yamamoto & Altun, 2020). With the worldwide coronavirus (Covid-19) epidemic, the distance education process has started through the "EBA/Education Informatics Network" system in schools affiliated with the Ministry of National Education in Turkey and through the channels determined by the universities (Üstün & Özçiftçi, 2020). In the transition to distance education with the suspension of face-to-face education in Turkey, teachers have experienced various problems in issues such as accessing the content, reaching the technological infrastructure, and self-efficacy in computer skills (Bakioğlu & Çevik, 2020).

The aim of this study is to examine the reflections of the distance education process carried out during the coronavirus pandemic on the roles of science teachers and how teachers are perceived by society during this process according to the teachers' views. The study may contribute to the research on distance education during the coronavirus pandemic in terms of the changes in teacher roles and the way they were perceived by society according to the opinions of the science teachers.

The qualitative research was used in the study. The study group consisted of 12 science teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education and selected through typical case sampling. The data were collected via structured interviews. Interviews were held online with the participants using the zoom platform. The interviews lasted approximately 15 minutes. The data obtained from the interview were analyzed by thematic content analysis.

The findings obtained in the study were interpreted and presented under two main research questions. As for the first research question, namely the reflections on the distance education process on the roles of teachers, three main themes were developed: learning activities, assessment and evaluation, and reflections on the profession. The research results are presented within the framework of these themes.

The teachers mostly mentioned problems such as not being able to reach students, not getting feedback, problems in classroom management, passive learning, lack of interaction in teacher-student relations, and the absence of attendance.

The teachers mentioned that they could not perform these activities due to the problems of not reaching the students due to the lack of infrastructure in the process of carrying out the measurement and evaluation activities.

Teachers mostly stated the inadequacies related to the reflections of distance education on their professions as the inadequacy in the use of technology. In addition to these, problems such as not getting feedback due to lack of interaction with students, not being able to conduct experiments, and not doing their homework are some of the difficulties they experience in distance education. In the distance education process, teachers

experienced various difficulties and this process also contributed to them. Some of the gains were gaining technological experience and resource diversity.

As a result, distance education causes general changes in the roles of teachers such as providing learning and measurement and evaluation activities, and not all of these changes are positive. In addition, the vital problems experienced by teachers in the process are infrastructure problems and the inability to reach students, and these are the aspects that need to be improved first in the distance education system. The most important contribution of the process to them was to start using technology more effectively.

In this study, the perception of society, which is the theme obtained in relation to the second research question of how teachers are perceived by society in distance education, is as follows; In the distance education process, the perceptions of society towards teachers were stated primarily as negative by all teachers. Although one teacher stated that the perception of those around him was positive, another teacher stated that the Ministry of National Education supported them during the pandemic, and other teachers are generally perceived as not doing their job by society. Teachers also stated that they are perceived as babysitters among the negative perceptions of the society towards them, such as getting used to comfort, vacation time, and appearing to be sitting at home.

Keywords: Covid-19, distance education, teacher's roles, teaching profession

Giriş

Dünya çapında görülen koronavirüs (covid-19) salgınıyla birlikte Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda “EBA/Eğitim Bilişim Ağı” sistemi ile üniversitelerin ise belirledikleri kanallar aracılığıyla uzaktan eğitim süreci başlamıştır (Üstün & Özçiftçi, 2020). Uzaktan eğitim, geleneksel öğrenme-öğretmede herhangi bir zorunluluk durumunda planlayıcılar ve uygulayıcılar ile öğrenenler arasında özel koşullara göre tasarlanan öğretim materyallerinin ve çeşitli araçlar vasıtasıyla iletişim ile etkileşimin sağlandığı bir öğretim yoludur (Gelişli, 2015). Uzaktan eğitim, Yamamoto ve Altun (2020) tarafından ortama ve zamana bağlı olmaksızın öğrencilere çeşitli eğitsel materyaller sunarak elektronik ortamda yapılabilen bir öğrenme biçimi olarak ifade edilmiştir.

Bakioğlu ve Çevik (2020) Türkiye’ de yüz yüze eğitime ara verilmesiyle uzaktan eğitime yapılan geçişte öğretmenlerin; içeriğe ulaşma, teknolojik alt yapıya ulaşma, bilgisayar kullanımında öz yeterlilik gibi konularda sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Anderson (2020) okulun sadece eğitim öğretim yapılan bir yer olmadığını aynı zamanda öğrencilerin sosyalleşebildikleri bir ortam olduğunu belirterek öğrencilerin bundan yoksun kalmalarının koronavirüs salgının olumsuz yansımalarından biri olduğuna dikkat çekmiştir. Winthrop (2020) ise eğitim öğretim süreçlerinde dijital ve yüz yüze eğitimlerin bir arada kullanılmasını önermekle birlikte, okulun ve öğretmenlerin toplumdaki rolünün önemli olduğunu, daha fazla takdir edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Koronavirüs salgını nedeniyle Türkiye’de uygulanmaya başlanan uzaktan eğitimde öğrencilerin özgüvenli ve öz yönetimli olması gereken bu süreçte acil uzaktan eğitim etkinliklerinde zorlandıkları Bozkurt (2020) tarafından ifade edilmiştir. Karaca ve Kelam (2020), öğretmenlerin bu süreçte öğrenci sorunlarına yardımcı olmaya çalışsalar da teknik konularda yetersiz kalabildikleri, ancak öğrencinin yararı açısından düşünüldüğünde onların eğitim haklarını da alabilmeleri için çabaladıklarını ifade etmişlerdir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin aktif ve somut yaşantıları eksik kalmakla birlikte geri bildirim almalarında da eksiklikler olmuştur (Başaran, Doğan, Karaoğlu & Şahin, 2020). Okullar öğrencilerin sadece bilgilendirildikleri yerler değil, onların sosyalleşmelerine, yeteneklerini ve davranışlarını geliştirmelerine yardımcı olan, başarılı ilişkiler kurup hayatta karşılaşılabilecekleri güçlüklerle baş etmeyi öğrendikleri yerlerdir (Meşeci, 2008).

Uzaktan eğitim öğrencilerle yüz yüze olamamak, öğrencilerin sosyalleşmesi için özel çabaların gerekmesi, bireysel farklılıkların ön planda olması iletişime yüz yüze olan eğitime göre daha fazla zaman ayrılması açısından geleneksel öğretimden farklılıklar göstermektedir (Toprakçı & Ersoy, 2021). Günümüzde yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak uygulanan yüz yüze eğitimde öğretmen rollerinden bazıları öğrencilere bilgiyi hazır olarak vermeme, onlara rehberlik etme ayrıca ders sürecinde hem kendisiyle hem de birbirleriyle iletişimlerini teşvik etme şeklindedir (Akpınar & Ergin, 2005). Koç (2006) tarafından, yapılandırmacı yaklaşımın benimsendiği bir sınıfta öğretmen rolleri; düşünmeye ve anlamlı öğrenmeye destek olma, açık uçlu sorular sorma, araştırmaya yöneltme, ön bilgileri açığa çıkarma, öğrenmeye rehberlik etme, öğrenci katılımını sağlama, öğrenci sorumluluğunu destekleme şeklinde ifade

edilmiştir. Aynı konuda Er ve Aral (2008) ise öğretmenlerin ders sırasında çeşitli etkinliklerden yararlanarak öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamaları gibi rollerinin olduğunu belirtmiştir. Ancak Toprakçı ve Ersoy (2021), uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin sorumluluklarının arttığını ve rollerinde değişikliklerin olmasının kaçınılmaz olduğunu belirtmişlerdir. Buradan hareketle salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin rollerinde yüz yüze olan eğitim sürecine göre değişiklikler olabileceği düşünülmektedir.

Amaç ve Önem

Karaca ve Kelam (2020), uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin, öğrencilerin kendi kendine öğrenmelerini sağlamada, doğru yönlendirmeleri yapmalarında etkili olabilmeleri için rollerinin ve beklentilerinin açık bir şekilde yeniden tanımlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Çevrim içi uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin içerik, bilgi, beceri ve pedagojik eğitimi dışında, çevrimiçi eğitim ortamlarında gerekli tüm rolleri benimsemeleri, etkileşimin verimli olması için birkaç rolü gerçekleştirmeleri beklenir (Kavrat & Tünel, 2013). Aydın (2005), çevrim içi süreçte öğretmen rollerini süreç kolaylaştırıcısı, danışman, içerik uzmanı, teknoloji uzmanı, değerlendirici, materyal üretici ve yönetici rolleri olarak tanımlamıştır. Benzer şekilde, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin dikkatini çekebilmeleri, istekli olmalarının yanı sıra ihtiyaç halinde teknik destek sağlama görevini de yapabilir durumda olmaları gerekir (Toprakçı & Ersoy, 2021). Candan ve Usta (2022), öğretmenlerin uzaktan eğitimde derslerinde elde ettikleri verimin yüz yüze olan eğitime göre daha düşük olduğunu belirttiklerini ve bu durumun nedenini uzaktan eğitim uygulamalarını yüz yüze olan eğitimin bir taklidi olarak gerçekleştirmeleri olarak belirtmiştir. Bu durumda uzaktan eğitimde öğretmen rollerinde yüz yüze olan eğitimdeki öğretmen rollerine göre farklılıkların olabileceği düşünülmekte ve bu değişikliklerin Fen Bilimleri öğretmenlerinin rollerine yönelik yansımaları araştırılmak istenmektedir.

Belirtilen nedenlerle bu çalışmanın amacı koronavirüs salgınında gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin Fen Bilimleri öğretmenlerinin rollerine yansımalarının neler olduğu ve öğretmenlerin görüşlerine göre bu süreçte öğretmenlerin toplum tarafından nasıl algılandığını tespit etmektir. Toprakçı ve Ersoy (2021), Uzaktan eğitimde öğretmenlerin geleneksel öğretimdeki rollerine göre çeşitli değişiklikler olmakla birlikte yeni rollerin de ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu çalışmada öğretmen rolleriyle ilgili değişikliklerin neler olduğu ve Fen Bilimleri öğretmenlerinin rollerindeki değişikliklere yönelik algılarının neler olduğunun belirlenmesi açısından koronavirüs salgın sürecinde uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca koronavirüs salgın sürecinde gerçekleştirilen uzaktan eğitimde öğretmenlerin görüşlerine göre toplum tarafından kendilerinin nasıl algılandıklarının belirlenmesi açısından da yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla çalışmada aşağıdaki araştırma sorusuna cevap aranmıştır:

- Fen Bilimleri öğretmenlerinin koronavirüs salgın sürecinde yapılan uzaktan eğitimin öğretmen rollerine yansımalarına yönelik görüşleri nelerdir?

- Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşlerine göre koronavirüs salgın sürecinde yapılan uzaktan eğitimin toplumun öğretmenlere yönelik algısına yansımaları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmış olup, temel nitel araştırma deseninde tasarlanmıştır. Temel nitel araştırmada araştırmacılar, insanların yaşamlarını nasıl yorumladığıyla, tecrübelerine yükledikleri anlamlarla ve kendi dünyalarını nasıl inşa ettikleriyle ilgilenirler (Merriam, 2018). Araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde deneyimlerinin neler olduğu ve öğretmenlerin deneyimlerini nasıl yorumladıklarına odaklanıldığı için temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır.

Katılımcılar

Çalışma grubu Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan, tipik durum örnekleme yoluyla seçilen 12 Fen Bilimleri öğretmeninden oluşmuştur. Tipik durum örnekleme, normal ve ortalama olanı göstermek ya da belli etmek için seçilir. Bu örneklemlerin araştırma yapılan ortamlardaki durumlara aşına olmayan insanlarla birlikte bir programı veya kültürü betimlemek amacıyla bir tipik durumun genel özelliklerini ortaya çıkarmak için kullanıldığını ifade etmiştir (Patton, 2014). Katılımcıların kimlik bilgilerini gizli tutmak amacıyla gerçek isimleri yerine kodlar kullanılmıştır. Her bir öğretmene numara verilmiş ve başına “Ö” harfi eklenmiştir. Çalışmadaki öğretmenlerin demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı kodları	Cinsiyet	Kıdem	Çalıştığı il	Öğrenim durumu
Ö1	Kadın	4	Hatay	Yüksek lisans
Ö2	Kadın	12	Ankara	Yüksek lisans
Ö3	Erkek	2	Siirt	Lisans
Ö4	Erkek	9	Ankara	Yüksek lisans
Ö5	Erkek	11	Ankara	Lisans
Ö6	Erkek	10	Gümüşhane	Lisans
Ö7	Erkek	20	Kırıkkale	Lisans
Ö8	Kadın	6	Afyonkarahisar	Lisans
Ö9	Kadın	20	Muğla	Lisans
Ö10	Erkek	10	Hatay	Lisans
Ö11	Kadın	2	Batman	Yüksek lisans
Ö12	Erkek	16	İzmir	Lisans

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Yapılandırılmış görüşmede; araştırmacılar tarafından sorular oluşturulur ve görüşme boyunca değiştirilmeden kalır (Glesne, 2015). Görüşme soruları ilgili alan yazın taranarak elde edilen verilerden yola çıkılarak araştırmacılar

tarafından hazırlanmıştır. Alan yazında öncelikle öğretmen rolleri belirlenmiş ve bu rollerin değişip değişmediğine yönelik sorular hazırlanmıştır. Bu sorulardan bazıları “Yüz yüze eğitim sürecinde öğrenmeyi sağlama faaliyetinizle uzaktan eğitimdeki öğrenmeyi sağlama faaliyetlerinizi karşılaştırabilir misiniz?” “Uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme faaliyetlerinizi nasıl gerçekleştiriyorsunuz?” şeklindedir. Öğretmenlerin bu süreçte mesleklerine yönelik algılarıyla ilgili sorular ise ayrıca görüşme sorularına eklenmiştir. Araştırmanın kapsamı ve süreci belirtilerek etik izin alınmıştır (Gazi Üniversitesi Etik Kurulu, Tarih-No: 24.03.2021-E.59430). Gerekli etik iznin alınmasından sonra görüşmelere pilot çalışma ile başlanmıştır. Yaklaşık olarak 20 dakikalık bir pilot görüşme yapılmıştır. Pilot görüşme ile görüşme sürecinde ortaya çıkabilecek sorunlar tespit edilmiş ve anlaşılmayan soruların daha açık, net ve anlaşılır olmasını sağlamak gibi gerekli önlemler alınmıştır. Görüşme öncesi öğretmenlere çalışma ile ilgili gerekli bilgilendirmeler yapılmış olup gönüllü onam formu imzalatılmıştır. Görüşmeler katılımcılarla çevrim içi olarak zoom platformu aracılığıyla görüntülü olarak gerçekleşmiştir. Görüşmeler yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Görüşmeler kayıt altına alınıp görüşme sonrasında görüşme dökümleri oluşturulmuştur. Görüşme verilerinin güvenilirliği için dökümler şifreli bilgisayar ortamında yazılmıştır. Bu dokümana sadece araştırmacılar erişim sağlayabilmiştir. Dökümlerde katılımcıların isimleri yerine kodlar kullanılmıştır.

Görüşmeden elde edilen veriler tematik içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, verilerden yola çıkarak temel tutarlılıkları ve anlamları belirlemeye ilişkin nitel veri indirgeme ve anlamlandırma çabasıdır (Patton, 2014). Analiz sürecinde ilk olarak görüşme verilerinden kodlar çıkarılmıştır. Oluşturulan kodların benzer olanları aynı kategori altında toplanmıştır. İlişkili olan kategoriler de aynı tema altında toplanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Nitel araştırmalarda geçerlik kavramı “araştırma bulgularının dış dünyadaki gerçekliğe uyup uymadığı sorunsalıyla ilgilidir” şeklinde tanımlanmıştır (Merriam, 2018, s. 203). Güvenirlik ise “yapılan araştırmada elde edilen bulguların yeniden üretilip üretilmemesi ile ilgilidir” olarak ifade edilmiştir (Merriam, 2018, s. 211). Yorumlamacı paradigmaya göre iyi bir nitel araştırmanın geçerliği Richards (2005) tarafından büyük ölçüde araştırmacının elde ettiği sonuçlara ulaşma yollarını okuyucuya onları ikna edecek biçimde ortaya koymasına, okuyucuda bu verilerden elde edilen bulguların ve sonuçların en iyisi olduğu konusunda güven oluşturmasıyla ilgili olduğu şeklinde belirtilmiştir (akt. Merriam, 2018, s. 213- 214). Araştırmanın geçerliğinin sağlanması aşamasında uzman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır (Merriam, 2018 s. 210). Araştırma sorularının geçerliğinin sağlanması için bir öğretim üyesinden uzman görüşü alınmış ve gerekli düzenlemeler yapılarak görüşme sorularının son hâli verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğinin sağlanması kapsamında, kodlayıcı güvenilirliğinin sağlanması için verilerde iki ayrı kodlayıcı tarafından birbirinden bağımsız kodlar oluşturulmuş daha sonra kodlayıcıların birlikte çalışmasıyla farklı belirlenen kodlar için yeniden uzlaşma sağlanarak ortak kodlar belirlenmiştir. Araştırma verilerinin güvenilirliği sağlamak için bulgular doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgular, temalar altında sunulup yorumlanmıştır. Bu temalar iki ayrı araştırma sorusundan elde edilen verilerden yararlanılarak belirlenmiştir.

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Koronavirüs Salgın Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimin Öğretmen Rollerine Yansımalarına Yönelik Görüşleri Nelerdir? Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

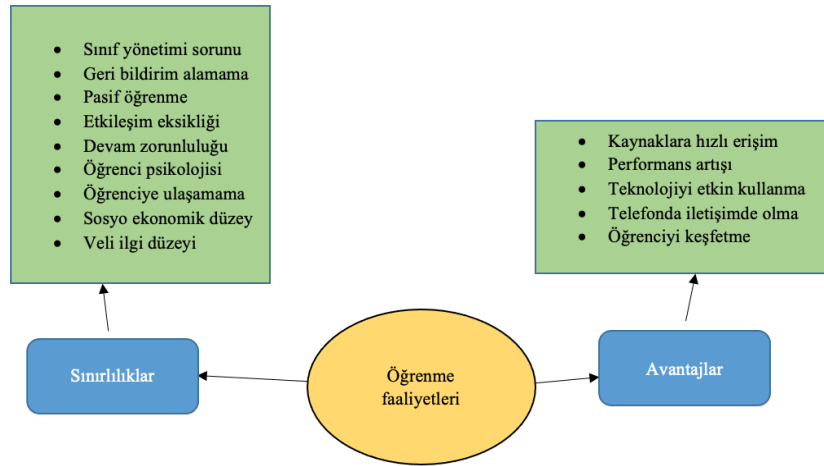
Birinci araştırma sorusunun kapsamı göz önünde bulundurularak belirlenen kategorilerin ilişkili olduğu düşünülen toplam 3 tema belirlenmiştir. Bunlar sırasıyla; öğrenme faaliyetleri, ölçme ve değerlendirme faaliyetleri, mesleğe yansımalar temalarıdır.

Öğrenme Faaliyetleri Teması

Görüşme yapılan öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrenme faaliyetlerine yönelik görüşlerini içeren bulgular Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğrenme Faaliyetlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Şekil 1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrenme faaliyetlerine yönelik görüşleri *sınırlılıklar* ve *avantajlar* olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır.

Sınırlılıklar kategorisinde *sınıf yönetimi sorunu*, *geri bildirim alamama*, *pasif öğrenme*, *etkileşim eksikliği*, *devam zorunluluğu*, *öğrenci psikolojisi*, *öğrenciye ulaşamama*, *sosyoekonomik düzey* ve *veli ilgi düzeyi* bulunmaktadır. Sınırlılıklarla ilgili öğretmenler, öğrencilerle etkinlik ve deneyler yapamadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca canlı derslere devam zorunluluğunun olmamasının öğrencinin canlı dersi normal bir ders olarak görememesine ve düzenli olarak derse katılmamasına neden olduğunu ifade etmişlerdir. Bir diğer kategori ise avantajlardır. Öğretmenler uzaktan eğitimin, *kaynaklara hızlı erişim*, *performans artışı*, *teknolojiyi etkili kullanma*, *telefonda iletişimde olma* ve *öğrenciyi keşfetme* yönünden öğrenme faaliyetlerine sağladığı avantajlar olduğunu ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili öğretmenler canlı derslerin teknoloji kullanımı açısından büyük bir avantaj sağladığını da belirtmişlerdir.

Sınırlılıklar kategorisinde öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

Fen bilimleri öğretmeni olarak bizim dersimiz hayatla iç içe olan bir ders. Deney bizim için olmazsa olmaz ama uzaktan eğitimde deney yapma şansımız ancak gösteri tarzında oluyor. Çocuk nasıl söyleyeyim bir dinamometrenin ne olduğunu eliyle tutup sökmekle sonra ne kadar gösterirsek gösterelim çok bir şey anlatamıyoruz çocuğa verimli olamıyoruz. Bizim gibi branşlarda büyük sıkıntı uzaktan eğitim... Ö6

Öğretmenler öğrenci psikolojisiyle ilgili öğrencilerin çekingen olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun gerekçesi olarak salgın sürecindeki sokak kısıtlamasının öğrenci üzerindeki olumsuz etkisi olabileceğini vurgulamışlardır. Öğrencilerin psikolojik durumlarına ilişkin öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

... okuldaki yüz yüze eğitimde sağladıklarımız o samimiyet yok çok. Özel olarak görüşmek istediğim çocuklar çok fazla zaman ayırmak istemiyorlar ya da daha çekingen davranıyorlar. Aslında daha kolay olması gerekirken daha zorlaşıyor çocuklar için bu süreç. Okulda sanki öğretmen öğrenci ilişkisi daha iyi gibiydi bu yönden. Yani psikolojik yönden destek anlamında sınıf rehberliği yürütürken daha iyi gibiydi. Sosyal, yani buradaki salgının sağladığı şeyin etkisi de olabilir. Çocuklara bu yasakların etkisi de olabilir. Biraz uzak duruyorlar yani sorunlarından bahsetmek yerine sadece ders ya da ders işlemleri ile ilgili konuşmayı tercih ediyorlar. Ö5

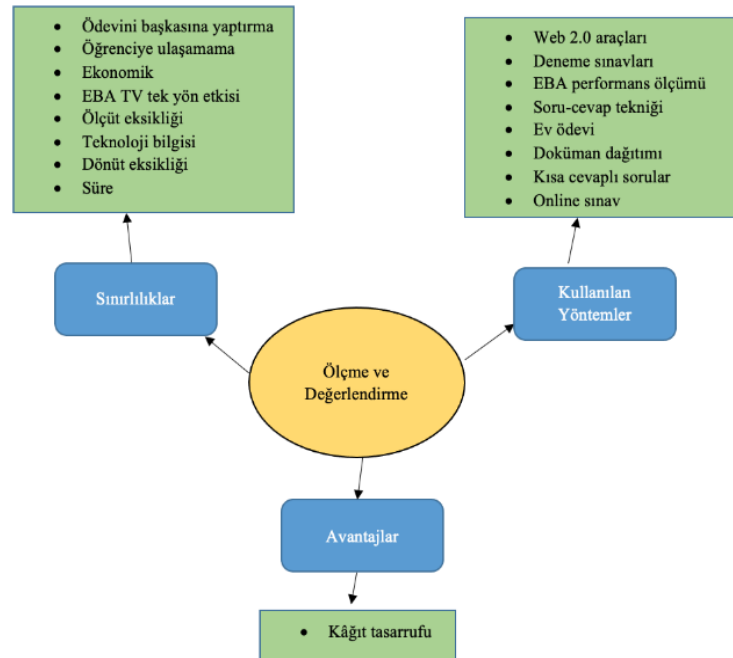
Öğretmenler veli *sosyo ekonomik düzeyi ve velilerin ilgi düzeylerinin* öğretmen-öğrenci ilişkileri üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Konuyla ilgili öğretmenler ilgili ve ilgisiz veli profili olduğunu bu durumun uzaktan eğitim sürecinde daha belirgin olduğunu belirtmişlerdir.

Ölçme Değerlendirme Faaliyetleri Teması

Görüşme yapılan öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme faaliyetlerine yönelik görüşlerini içeren bulgular Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Ölçme Değerlendirme Faaliyetlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Şekil 2’de görüldüğü gibi öğretmenlerin uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme sürecine yönelik görüşleri avantajlar, sınırlılıklar ve kullanılan yöntemler olmak üzere üç kategori altında toplanmıştır.

Görüşmelerin analizi sonucunda öğretmenler, sınırlılıklar kategorisinde; *ödevini başkasına yaptırma, öğrenciye ulaşamama, EBA TV tek yön etkisi, ölçüt eksikliği, teknoloji bilgisi, kısıtlı süre, dönüt eksikliği* ve

ekonomik etkenlerin olmasını vurgulamıştır. Özellikle köyde eğitim vermekte olan öğretmenler, teknolojik yetersizliklerden dolayı öğrenciye ulaşamadıkları için ölçme değerlendirme sürecini yürütemediğini vurgulamışlardır. Öğretmenler, öğrencilerdeki *teknoloji bilgisi* yetersizliğinden dolayı ölçme değerlendirme sürecinde çeşitli teknolojik araçları kullanamadıklarını, öğrenciye verilen sorumlulukların sonucunda öğrencilerden *geri bildirim alamadıklarını* ifade etmişlerdir. Ayrıca, bu kategori altında öğrencilerin *ödevini başkasına yaptırmasını* vurgulamışlardır. Ödevlerde öğrencilerin kendi yazısının olmadığını ve bu durumun öğrenciler için verimli olmadığını ifade etmişlerdir.

Görüşmedeki bir diğer kategori ise kullanılan yöntemlerdir. Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde *web 2.0 araçları*, *deneme sınavları*, *EBA performans ölçümü*, *soru-cevap tekniği*, *ev ödevi*, *doküman dağıtımı*, *kısa cevaplı sorular* ve *online sınav* yaptıklarını belirtmişlerdir. Görüşmelerin analizi sonucunda oluşturulan kategorilerden biri avantajlardır. Bu kategoride öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde yapılan ölçme değerlendirme faaliyetleri sayesinde *kâğıt tasarrufu* sağlandığını belirtmişlerdir.

Sınırlılıklar kategorisi ile ilgili bir öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

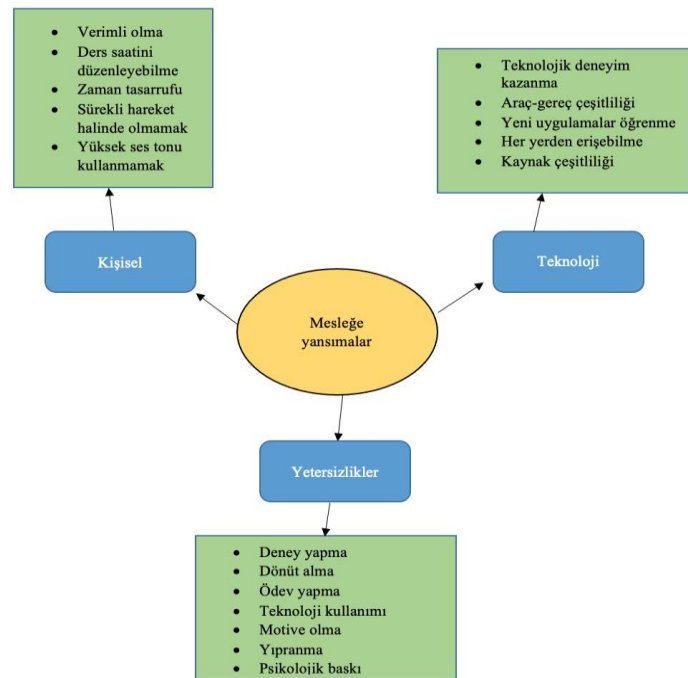
...yüz yüze eğitimde ben birçok ölçme değerlendirme aracını kullanıyordum ama online eğitimde kullanamadım. Çünkü öğrenciler web 2.0 araçları olsun veya diğer uygulamalar olsun onlar hakkında haberdar değiller, bilmiyorlar. Ben onlar için video çekip atmama rağmen kullanamayan çok oldu. Telefonum saatlerce susmadı. Bu yüzden ölçme değerlendirme açısından bence olumsuz bir süreç oldu. Bunun nedeni de öğrencilerin bu süreçlerden haberdar olmamaları. Ö4

Mesleğe Yansımalar Teması

Görüşme yapılan öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinin mesleğe yansımalarına yönelik görüşlerini içeren bulgular Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3.

Uzaktan Eğitim Sürecinin Öğretmenlik Mesleğine Yansımalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Şekil 3'te görüldüğü gibi öğretmenlerin uzaktan eğitimde mesleğe yansımaları *kişisel, yetersizlikler* ve *teknoloji* olarak üç kategori altında toplanmıştır.

Görüşmelerin analizi sonucunda öğretmenler, kişisel kategori altında; *verimli olma, ders saatini düzenleyebilme, zaman tasarrufu, sürekli hareket halinde olmamak ve yüksek ses tonu kullanmamak* altında olduklarını ifade etmişlerdir.

Bir de sınıfta yüz yüze konuşurken ses tonunu yükseltip azaltmanın lazım öğrenci arasında sürekli dolaşmanın lazım burada oturduğunuz yerden normal bir ses tonuyla iletişime geçebiliyoruz. Bu bizler için olumlu yönler diyebiliriz. Ö6

Bir diğer kategori olan yetersizlikler; *deney yapma, dönüt alma, ödev yapma, teknoloji kullanımı, motive olma, yıpranma ve psikolojik baskı* olarak ifade edilmiştir. Öğretmenler bu süreçte öğrencilerle yüz yüze olmadıkları etkileşim halinde olamayınca derse karşı motivasyonlarının azaldığını ifade etmişlerdir. Hissettikleri psikolojik baskılardan dolayı bu süreçte daha çok yıprandıkları bulgusuna varılmıştır. Konuyla ilgili öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

Aynı evde 4-5 kişi, aynı odanın içinde yaşadıkları için siz burada nasıl canlı ders verebilirsiniz? Arkada televizyon izleyip, diğer taraftan babanın ağır küfürleri televizyon karşısında. Başkalarına tabii ki de ama sen işte böyle bir ortamsın. Şimdi bu öğrenciyi derse almasanız ne olur? Alsanız ne olur? Sesini kıssanız nasıl verimli olur? Kıssanız nasıl olur? Yani bu tür handikaplar var. Yani sınıfın içindeki bizim özerk bölgemiz yok oldu. Ö12

Öğretmenler bu süreçte teknoloji kullanımının kendilerinin, öğrencilerin ve veliler açısından yeterli düzeyde olmamasını derslerin işlenişini zorlaştıran bir etken olduğunu belirtmişlerdir. Konuyla ilgili öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

...uygulamaların kullanılmaması ve kullanılmamasından dolayı veliler tarafından çok sıkça aranıp işimi yapamayacak dereceye kadar gelmem. Bunlar beni çok zorladı.

Öğretmenlerle görüşmeler sonucunda elde edilen son kategori ise teknolojidir. Öğretmenler bu kategori altında; *teknolojik deneyim kazanma, araç-gereç çeşitliliği, yeni uygulamalar öğrenme, her yerden erişebilme ve kaynak çeşitliliği olması* durumlarının mesleğe ilişkin olumlu etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu kategori altında genel olarak uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kullanımı açısından deneyim kazandıkları ve derslerini teknolojiyle zenginleştirdikleri bulgusuna varılmıştır. Konuyla ilgili bir öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

...bizim okulda internet bağlantısı yoktu, bol bol internetten videolar, animasyon, simülasyon gösterme şansım oldu mesela. Ö11

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Koronavirüs Salgın Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimin Toplumun Öğretmenlere Yönelik Algısına Yansımaları Nasıldır? Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

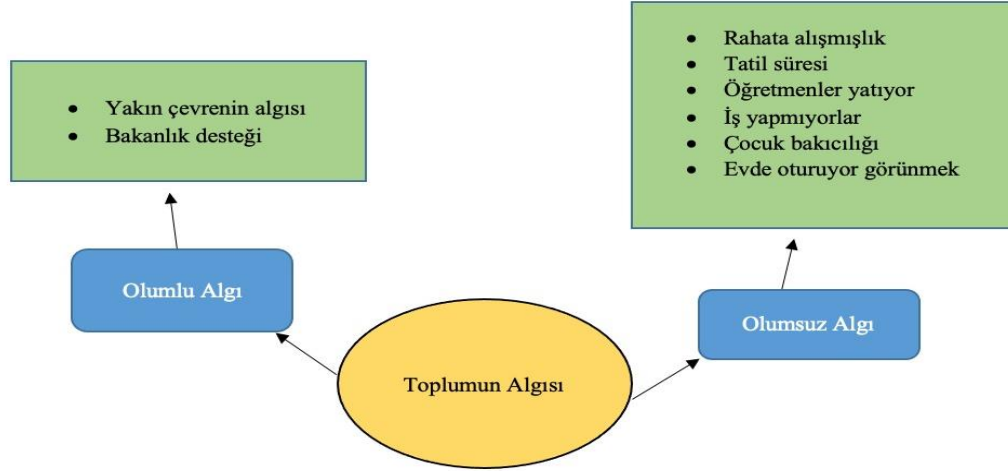
İkinci araştırma sorusu kapsamında elde edilen verilerden toplumun algısı teması belirlenmiştir.

Toplumun Algısı Teması

Görüşme yapılan öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde toplum tarafından nasıl algılandıklarına yönelik görüşlerini içeren bulgular Şekil 4'te sunulmuştur.

Şekil 4.

Öğretmenlerin Toplumun Algısına İlişkin Yorumları

Şekil 4’te görüldüğü gibi uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin toplum tarafından algılanışı *olumlu algı* ve *olumsuz algı* olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır.

Görüşme analizi sonucunda ortaya çıkan olumlu algı kategorisinde öğretmenler *yakın çevre* ve *bakanlık desteğini* ifade etmiştir. Öğretmenler sadece en yakın çevrelerinden bire bir süreci gözlemleyen kişilerin olumlu algıya sahip olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bakanlık yetkililerin öğretmenlere ilişkin olumlu algıya sahip oldukları ve destek oldukları bulguları tespit edilmiştir. Konuyla ilgili öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

...Bunun ötesinde de aslında milli eğitim bakanlığı ve bakanımız aynı zamanda bakan yardımcımız da öğretmenler olarak bizlerin yanındalar. Bu yönü sevindirici...Ö4

Görüşmelerin analizi sonucunda öğretmenler, toplum tarafından öğretmenlik mesleğine olumsuz algı olmasına rağmen uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlik mesleğinin zorluklarının daha iyi anlaşıldığını ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

...Öğretmen yatmış söylemiş bunlara kötü bakıyoruz ama şu da var şunları da gördü veli aslında kendileri evde 2 çocukla uğraşamadılar pandemi sürecinde çok sıkıldıklarını belirttiler biz burada kendi okulum için söyleyeyim 124 çocuğumuz var bizim her biri birbirinden farklı birbirinden değerli... Onlar gibi davranmadık biz mesela hiç bıkmadan sıkılmadan her sene bunları devam ediyoruz işliyoruz. Ö6

Görüşme sonucunda ortaya çıkan olumsuz algı kategorisinde öğretmenler toplum tarafından *rahata alıştıkları*, *tatil süresinin uzun olduğu*, *yattıklarını*, *iş yapmadıklarını*, *evde oturuyor olarak görüldüklerini* ve *çocuk bakıcısı* olarak algılandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler toplumdaki olumsuz algılara kesinlikle katılmadıklarını yüz yüze eğitime kıyasla iş yüklerinin aynı hatta bazı durumlarda daha fazla olduğunu ifade etmiş, psikolojik baskılar sonucunda yıprandıklarını dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili öğretmen şu ifadelerde bulunmuştur:

Toplum bizi çalışmıyor olarak algılıyor. Toplum bizim hiçbir şey yapmadığımızı düşünüyor. Yani bu konuda toplumun herhangi bir faaliyet içerisinde olduğuna inanmıyorlar. Herhangi bir iş yaptıklarını düşünmüyor toplum. Bunu en yakınlarımdan görüyorum. Öğretmenler bir şey yapmıyorlar hep yatıyorlar. Hatta hemşirelerin haberleri çıktı. Bizim çocuklarımıza baksın öğretmenler diye gibi. Ö3

TARTIŞMA VE SONUÇ

Salgın sürecinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim pek çok insanı etkilediği gibi öğretmenleri de etkilemiş, meslek yaşamlarında ve rollerinde bazı değişikliklere neden olmuştur. Bu değişikliklerin öğretmenlerin hayatına bazen olumlu bazen de olumsuz yansımalarıyla ilgili olmuştur. Uzaktan eğitim sürecinin öğretmen rollerine yansımaları ilk araştırma sorusu ile elde edilen temalar sırasıyla öğrenme faaliyetleri, ölçme değerlendirme, mesleğe yansımalar şeklindedir. Araştırma sonuçları bu temalar çerçevesinde sunulmuştur.

Öğrenme Faaliyetleri

Öğretmenler öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirme süreçlerinde en çok öğrenciye ulaşamama, geri bildirim alamama, sınıf yönetiminde yaşanan sorunlar, öğrenmenin pasif olması, öğretmen öğrenci ilişkilerinde etkileşimin eksik olması ve devam zorunluluğunun olmaması gibi sorunlardan bahsetmişlerdir. Alan yazında birçok çalışma araştırmada elde edilen bu veriyle uyumludur (Avcı & Akdeniz 2021; Aydemir, 2021; Başaran vd. 2020; Çakın & Külekçi Akyavuz, 2020; Demir & Kale, 2020; Demir & Özdaş, 2020; Gören, Gök, Yalçın, Göregen & Çalışkan, 2020; Haşiloğlu, Durak & Arslan, 2020; Önder, 2022; Sarioğlu, Altaş & Şen, 2020; Türker & Dündar 2020; Ünal & Bulunuz, 2020; Candan & Usta, 2022). Uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimini sağlamakta yaşanan sorunlar farklı çalışmalarda da belirtilmiştir (Önder, 2022).

Öğrencilerden geri bildirim alınamaması da birçok çalışmayla benzerlik göstermektedir. (Alper, 2020; Çakın & Külekçi Akyavuz, 2020; Demir & Kale, 2020; Demir & Özdaş, 2020; Ünal & Bulunuz, 2020). Bu araştırmada elde edilen verilerden biri olan öğrenciyle etkileşimin sınırlı olması alan yazındaki birçok çalışmayla uyumludur (Başaran vd., 2020; Demir & Kale; 2020; Işıkoğlu, Adak Özdemir, Altun & Ergenekon, 2021). Ayrıca öğrencilerin derse aktif katılımının olmayışı, yaparak yaşayarak öğrenmenin gerçekleşmemesi gibi sorunlar farklı çalışmalardan da elde edilmiştir. (Başaran vd. 2020; Demir & Kale, 2020; Doğan & Koçak, 2020; Sarioğlu, Altaş & Şen, 2020; Ünal & Bulunuz, 2020). Demir ve Özdaş (2020) çalışmalarında öğretmenlerin uzaktan eğitimde devam zorunluluğunun olmasını önerdiklerini belirtmişlerdir. Öğrenme faaliyetlerinde uzaktan eğitimin kaynaklara hızlı erişim, kendi performanslarının artması, teknolojiyi daha etkin kullanmaya başlamak ve öğrencilerin derse odaklanabilmesi gibi avantajlarının olduğunu ifade etmişlerdir. Alper (2020), uzaktan eğitimde kaynaklara daha hızlı erişimin sağlandığı ve öğrencilerin dersi daha dikkatli dinledikleri sonucunu tespit etmiştir. Canpolat ve Yıldırım (2021) tarafından yapılan çalışmada bazı öğretmenler uzaktan eğitimin teknolojiyi kullanım etkinliğini artırdığından ve içeriğin zengin olduğundan bahsetmişlerdir. Öğretmenlerin teknolojiyi etkin kullanmaya başladığını belirttiği benzer çalışmalar bulunmaktadır (Bakioğlu & Çevik, 2020; Özdoğan & Berkant, 2020). Buradan öğretmenlerin öğrenmeyi gerçekleştirme rolünde genelde etkileşimin azaldığı, tek yönlü bir öğretim faaliyetine doğru bir yönelim olduğu ve aktif öğrenmeyi sağlama rolünün tam olarak gerçekleştirilemediği sonucu çıkarılabilir.

Öğretmenler öğrencilerle olan ilişkilerinde en çok iletişim kurmayla ilgili sorunlardan bahsetmişlerdir. Bunları derslerdeki iletişimlerinin azalıp telefon yoluyla kurdukları iletişimin artması,

öğrencilerle etkileşimlerinin azalması şeklinde ifade etmişlerdir. Öğrencilerle yaşanan iletişim sorunları farklı araştırmalarda da tespit edilmiştir (Altıntaş Yüksel, 2021; Bakioğlu & Çevik, 2020; Demir & Kale, 2020). Ayrıca öğrencilerle olan ilişkilerinde sokak kısıtlamalarından kaynaklanan olumsuz etkilerin olduğunu ve öğrencilerde çekingenlik gibi psikolojik etkilerin olduğundan bahsetmişlerdir. Aydemir, (2021) çalışmasında bazı öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde çekingen olmalarından bahsetmiştir. Doğan ve Koçak, (2020) çalışmalarında öğrencilerde yalnızlaşma, içe kapanma gibi psikolojik sorunlardan ifade etmişlerdir. Demir ve Kale, (2020) ile Özdoğan ve Berkant, (2020) çalışmalarında öğrencilerde sosyalleşmenin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerle olan etkileşimlerini velilerin ilgi ve sosyo ekonomik düzeylerinin de etkilediğini ifade etmişlerdir. Avcı ve Akdeniz (2021) tarafından yapılan bir çalışmada öğretmenler ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde yeterince destek vermediklerinden bahsetmişlerdir. Bununla birlikte uzaktan eğitimin bazı öğrencilerin keşfedilmesini sağlama gibi bir avantajının olduğundan da bahsetmişlerdir. Bunlardan yola çıkılarak öğrenciyle ilgilenme ve etkileşimli olma rolünün de öğrenciye ulaşamama sorunu nedeniyle yüz yüze eğitim sürecine göre daha az ve etkisiz şekilde gerçekleştirildiği söylenebilir.

Ölçme Değerlendirme

Öğretmenler ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini gerçekleştirme süreçlerinde altyapı eksikliklerinden kaynaklanan öğrenciye ulaşamama sorunlarından dolayı bu faaliyetleri gerçekleştiremediklerinden bahsetmişlerdir. Alan yazında çeşitli çalışmalarda da benzer sonuçlara rastlanmıştır (Demir & Özdaş, 2020; Özdoğan & Berkant, 2020). Bununla birlikte sürenin kısıtlı olması, ekonomik nedenler, öğrenciden dönüt alamama, öğrencinin ödevini başkasına yaptırması, EBA TV'nin tek yönlü bir iletişim kanalı olması, öğrencilerin teknolojik bilgi eksikliklerinin olması gibi nedenlerden dolayı ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin aksadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerden dönüt alamama (Çakın & Külekçi Akyavuz, 2020) iletişimin tek yönlü olması (Kurnaz, Kaynar, Barışık & Doğrukök, 2020) sürenin değerlendirme yapılabilmesi için yetersiz olması (Ayaz, 2021) farklı çalışmalarda da elde edilen sonuçlardandır. (Altıntaş Yüksel 2021; Kavuk & Demirtaş, 2021; Koçoğlu, Ulu Kalın, Tekdal & Yiğen 2020; Önder, 2022) tarafından yapılan çalışmalarda öğretmenler, uzaktan eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin eksik kaldığından bahsetmişlerdir. Bazı öğretmenler ise uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin kâğıt tasarrufu sağlama gibi olumlu yönlerinin de olduğunu belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini çoğunlukla soru- cevap tekniği, kısa cevaplı sorular ve ev ödevleri ile gerçekleştirmektedirler. Bazı öğretmenler bunlara ek olarak doküman dağıtımını, online sınavları, deneme sınavlarını web 2.0 araçlarını kullanmakta ve EBA platformu üzerinden performans ölçümü yapmaktadırlar. Bakioğlu ve Çevik, (2020) çalışmalarında öğretmenlerin soru-cevap yöntemini kullandıklarından bahsetmiştir. Ayrıca farklı çalışmalarda da öğretmenlerin EBA üzerinden çalışma gönderme yöntemini kullandıkları belirtilmiştir (Bakioğlu & Çevik, 2020; Haşiloğlu, Durak & Arslan, 2020).

Mesleğe Yansımalar

Öğretmenler uzaktan eğitimin mesleklerine yönelik yansımalarıyla ilgili yetersizlikleri en çok teknoloji kullanımındaki yetersizlik olarak ifade etmişlerdir. Bunlara ek olarak öğrenciyle etkileşimin olmamasından kaynaklanan dönüt alamama, deney yapamama, öğrencilerin ödevlerini yapmamaları gibi sorunlar onların uzaktan eğitimde yaşadığı zorluklardandır. Uzaktan eğitim sürecinde deney yapamama sorunu farklı çalışmalarda da elde edilmiştir (Sarıoğlan, Altaş & Şen, 2020; Ünal & Bulunuz, 2020). Öğretmenlerin motive olamamaları, psikolojik baskılar yaşamaları ve genel olarak yıpranmaları onların bu süreçte yaşadıkları psikolojik zorluklardandır. Balaman ve Hanbay Tiryaki (2021), öğretmenlerin uzaktan eğitimde duygularını ifade etmede zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenler çeşitli zorluklar yaşadığı gibi bu sürecin onlara bazı katkıları da olmuştur. Bu katkıların en başında teknolojik deneyim kazanma ve kaynak çeşitliliği gelmektedir. Bu sonuç Baki ve Çevik (2020) ve Özdoğan ve Berkant' ın (2020) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Bazı öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde daha verimli olduklarını, ders saatlerini kendilerinin düzenleyebildiklerini, zaman tasarrufu sağlandığını ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinin verimli olduğu öğretmenler tarafından farklı çalışmalarda da ifade edilmiştir (Alper, 2020; Demir & Özdaş, 2020). Bazı öğretmenler ise yüz yüze eğitimdeki kadar hareketli olmak zorunda olmadıkları için ve yüksek ses tonu kullanmak zorunda kalmadıkları için bu sürecin kendilerine olumlu yansıdığını belirtmişlerdir. Öğretmenler uzaktan eğitimde ders sırasında kullanılacak araç gerecin çeşitliliğinin fazla olmasını, mekândan bağımsız bir şekilde her yerden erişilebilir oluşunu, yeni uygulamaların kullanımını öğrenme imkânı sağlaması açılarından etkili olduğunu düşünmektedir. Bakioğlu ve Çevik, (2020) çalışmalarında öğretmenler yeni uygulamaları kullanabiliyor olmayı uzaktan eğitimin olumlu yönlerinden biri olarak değerlendirmiştir. Alper (2020) ve Karaca, Karaca, Karamustafaoğlu ve Özcan (2021) uzaktan eğitimin verimli olduğunu düşünen öğretmenlerin derste kullanabilecekleri içerikleri zenginleştirmesinden kaynaklandığını belirtmiştir. Uzaktan eğitimin avantajlarından bir olarak ifade edilen mekândan bağımsız ve her yerden erişilebilir olma sonucu birçok çalışmayla benzerlik göstermektedir (Demir & Kale, 2020; Doğan & Koçak, 2020; Karaca vd., 2021; Karaca & Kelam, 2020; Kocayığit & Uşun, 2020; Özdoğan & Berkant, 2020).

Bu çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde toplum tarafından nasıl algılandıkları şeklindeki ikinci araştırma sorusu ile ilgili elde edilen tema olan toplum algısı şu şekildedir.

Toplumun Algısı

Uzaktan eğitim sürecinde toplumun öğretmenlere yönelik algıları tüm öğretmenler tarafından öncelikle olumsuz şeklinde belirtilmiştir. Bir öğretmen ancak yakın çevresindekilerin algısının olumlu olduğunu ve başka bir öğretmen de süreçte Millî Eğitim Bakanlığı'nın desteğinin olduğunu belirtmekle birlikte bunlar dışındaki görüşleri genel olarak öğretmenlerin toplum tarafından iş yapmıyor şeklinde algılanmalarındır. Öğretmenler toplumun kendilerine yönelik olumsuz algıları arasında, rahata alışmış olmak, tatil süresi, evde oturuyor şeklinde görünmek gibi başlıkların yanı sıra çocuk bakıcısı gibi algılandıklarını da belirtmişlerdir.

Sonuç olarak uzaktan eğitimin öğretmenlerin öğrenmeyi sağlama ile ölçme ve değerlendirme faaliyetleri gibi rollerinde genel olarak değişmelere neden olduğu, bu değişimlerin tamamının olumlu olmadığı söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin süreçte yaşadıkları en büyük sorunların alt yapı sorunu ve öğrenciye ulaşamama olduğu ve uzaktan eğitim sürecinde öncelikle iyileştirilmesi gereken yönlerin de bunlar olduğu söylenebilir. Sürecin onlara en önemli katkısı ise teknolojiyi etkin daha etkin kullanmaya başlamak olmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlere toplumun algısının genelde olumsuz olduğu, kendilerinin toplum tarafından iş yapmıyorlar olarak algılandıkları, ancak yakın çevrelerinin ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın olumlu algılarının olduğu söylenebilir.

Öneriler

- Bu araştırmada salgının öğretmenlik mesleğine olan yansımaları ile ilgili olarak bazı öğretmenler sürecin verimli olduğunu belirtirken bazıları verimsiz olduğunu, motive olamadıklarını ve yıprandıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda her iki öğretmen grubunun uzaktan eğitim sürecine bakış açılarındaki farklılığın nedenleri araştırılabilir.
- Bu çalışmada öğretmen rollerindeki değişikliklerin görüldüğü alanlardan birinin ölçme ve değerlendirme teması olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedenini araştıran çalışmalar yapılabilir.
- Bu çalışma uzaktan eğitim sürecinde Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşleriyle sınırlıdır, bu nedenle diğer branşların, velilerin ve öğrencilerin açısından da değerlendirmeler yapılabilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmaya yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Araştırma kapsamında herhangi bir destekten yararlanılmamıştır. Araştırmacılar katılımcılara teşekkür etmektedir.

Çatışma Beyanı

Araştırmacılar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Onay

Bu çalışma için gereken izin Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan alınmıştır (Tarih-No: 24.03.2021-E.59430)

Kaynaklar

- Akpınar, E., & Ergin, Ö. (2005). Yapılandırmacı kuramda fen öğretmeninin rolü. *İlköğretim Online*, 4(2), 55-64.
- Alper, A. A. (2020). Pandemi sürecinde k-12 düzeyinde uzaktan eğitim: durum çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 45-67.
- Altıntaş, Yüksel, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(57), 291-303.
- Anderson, J. (2020). *Brave new world the coronavirus pandemic is reshaping education*. <https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education/> adresinden 15.12.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Avcı, F., & Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154.
- Ayaz, E. (2021). İlkokul fen bilimleri dersinin pandemi dönemi uzaktan eğitimine ilişkin öğretmen ve ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 298-342.
- Aydemir, A. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ile öğrenci-veli iletişimi: sosyal bilgiler öğretmenlerinin deneyimleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 813-827.
- Aydın, C. (2005). Turkish mentors' perception of roles, competencies and resources for online Teaching. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 6 (3) , 58-80 .
- Bakioğlu, B., & Çevik, M. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).
- Balaman, F., & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Koronavirüs (covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *Itobiad: Journal of The Human & Social Science Researches*, 10(1).
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., & Şahin, E. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 179-209.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Candan, A., & Usta, İ. (2022). Pandemi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik bakış açılarının incelenmesi. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 1-18.
- Canpolat, U., & Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109.
- Çakın, M., & Külekçi, Akyavuz, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansımaları: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186.
- Demir, S., & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(8).
- Demir, F., & Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292.
- Doğan, S., & Koçak, E. (2020). EBA sistemi bağlamında uzaktan eğitim faaliyetleri üzerine bir inceleme. *Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(14), 111-124.
- Er, S., & Aral, N. (2008). Yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenmiş sınıflarda öğretmenin rolü. *Ekev Akademi Dergisi*, 12(35), 391-396.

- Gelişli, Y. (2015). Uzaktan eğitimde öğretmen yetiştirme uygulamaları: tarihçe ve gelişim. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 313-321.
- Glesne, C. (2015). *Nitel Araştırmaya Giriş*. Anı Yayıncılık.
- Gören, S. Ç., Gök, F. S., Yalçın, M. T., Göregen, F. & Çalışkan, M. (2020). Küresel salgın sürecinde uzaktan eğitimin değerlendirilmesi: Ankara örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 69-94.
- Haşiloğlu, M. A., Durak, S., & Arslan, A. (2020). Covid-19 uzaktan eğitim sürecinde fen bilimleri şube rehber öğretmenlerinin gözünden öğretmen, öğrenci ve velilerin değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(3), 214-239.
- Işıkoğlu, N., Özdemir, A. A., Altun, M., & Ergenekon, E. (2021). Erken çocukluk eğitimi öğretmen ve yöneticilerinin covid-19 pandemi deneyimleri: yorumlayıcı fenomenolojik analiz. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 567-590.
- Karaca, Ş., & Kelam, D. (2020). Covid-19 gölgesinde uzaktan eğitim hizmet kalitesinin incelenmesi. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (5), 7-18.
- Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N. & Özcan, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 3(1), 209-224.
- Kavrat, B., & Türel, Y. K. (2013). Cevrimiçi uzaktan eğitimde öğretmen rollerini ve yeterliliklerini belirleme ölçeği geliştirme. *Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Dergisi*, 2(2).
- Kavuk, E. & Demirtaş, H. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretmenlerin uzaktan öğretimde yaşadığı zorluklar. *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 1(1), 55-73.
- Kocayığıt, A., & Uşun, S. (2020). Milli eğitim bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları (Burdur ili örneği). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(23), 285-299.
- Koç, G. (2006). Yapılandırmacı sınıflarda öğretmen-öğrenen rolleri ve etkileşim sistemi. *Eğitim ve Bilim*, 32(142).
- Koçoğlu, E., Ulu Kalın, M., Tekdal, D. & Yiğen, V. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde Türkiye'deki eğitime bakış. *Social Sciences Studies Journal*, 6(65), 2956-2966.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş., & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 293-322.
- Merriam, S. B. (2018). Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber (3. Baskıdan) (Turan, S. Çev. Ed.). Nobel Yayın Dağıtım.
- Meşeci, F. (2008). Öğretmenin sosyalleştirici rolü ve istenmeyen davranışlarla başa çıkma. *HAYEF Journal of Education*, 5(1), 115-125.
- Önder, E. (2022). Covid-19 salgınında öğretmenlerin uzak eğitime ilişkin deneyimleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(223), 399-418.
- Özdoğan, A. Ç., & Berkant, H. G. (2020). Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 13-43.
- Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. (3. Baskıdan Çev.) (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.). Pegem Akademi.
- Sarioğlu, A. B., Altaş, R., & Şen, R. (2020). Uzaktan eğitim sürecinde fen bilimleri dersinde deney yapmaya ilişkin öğretmen görüşlerinin araştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 371-394.

- Toprakçı, E., & Ersoy, M. (2021). Uzaktan öğretimde öğretmen rolleri. https://www.researchgate.net/profile/Mustafa-Ersoy-2/publication/274371749_Uzaktan_Ogretimde_Ogretmen_Rolleri/links/551c09470cf20d5fb_e24c41/Uzaktan-Oegretimde-Oegretmen-Rolleri.pdf adresinden 12.06.2022 tarihinde edinilmiştir.
- Türker, A., & Dündar, E. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı (EBA) üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 323-342.
- Ünal, M., & Bulunuz, N. (2020). Covid-19 salgını döneminde yürütülen uzaktan eğitim çalışmalarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi ve sonraki sürece ilişkin öneriler. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 343-369.
- Üstün, Ç., & Özçiftçi, S. (2020). Covid-19 pandemisinin sosyal yaşam ve etik düzlem üzerine etkileri: bir değerlendirme çalışması. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25 (Special Issue on COVID 19), 142-153.
- Yamamoto, Telli., G. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Winthrop, R. (2020). Top 10 risks and opportunities for education in the face of COVID-19. *Brookings* <https://www.brookings.edu/blog/education-plus-development/2020/04/10/top-10-risks-and-opportunities-for-education-in-the-face-of-covid-19/> adresinden 15.12.2020 tarihinde edinilmiştir.